

Астана медицина университеті АҚ
№ 1 балалар аурулары кафедрасы

Баланың физикалық және нерв- психикалық дамуын бағалау

Орындаған:
Тексерген:

Астана 2017

Нәрестенің физикалық дамуын бағалау.

- Антропометрияны жүргізініз (салмақ, бой).
- Салмақ және бой құрылым бойынша физикалық дамуын қараныз және бағаланыз.
- Баланың физикалық даму бойынша қорытынды берініз - семіздік, салмақ артық, салмақ аздығы, кішкентай бой.

Антропометрия жүргізу жиілігі баланың жасына байланысты:

- 1-3 жас: 3 айда 1 рет, наурыз, маусым, қыркүйек, желтоқсан айларында.
- 3-7 жас : жылына 2 рет, мамыр, қараша айларында.
- Антропометрияға кемінде 3 көрсеткіш кіреді: бойы, салмағы, кеуде клеткасының айналымы.

Салмағында артық немесе кем болуы + немесе – таңбасымен дәреженің алдына, ал кеуде клеткасының өлшемінің артық немесе кем болуы дәрежеден соң қойылады.

Классы роста		Размах показателей массы тела (ОГК)						
		$-3\sigma_R$	$-2\sigma_R$	$-1\sigma_R$	Норма	$+1\sigma_R$	$+2\sigma_R$	$-3\sigma_R$
1	Низкий	IV Степень физического развития						
2	Ниже среднего		–III– степень физиче- ского развития	–II– степень физиче- ского развития	I степень физиче- ского развития	+II+ степень физи- ческого развития	+III+ степень физи- ческого развития	
3	Средний							
4	Выше среднего							
5	Высокий							
Очень высокий		V Степень физического развития						
Градации степеней физического развития								
Хорошее (нормальное), гармоничное физическое развитие [I степень]				Дети 2—3—4—5-го классов роста, с показателями массы тела и окружности грудной клетки в пределах $\pm 1 \sigma_R$				
Ухудшенное (или дисгармоничное), пропорциональное (диспропорциональное) физическое развитие [II степень]				Дети 2—3—4—5-го классов роста, с показателями массы тела и окружности грудной клетки, расширенными от границ I степени на $\pm 1 \sigma_R$				
Плохое (или резко дисгармоничное), пропорциональное (диспропорциональное) физическое развитие [III степень]				Дети 2—3—4—5-го классов роста, с показателями массы тела и окружности грудной клетки, выходящими за границы II степени физического развития				
Общая задержка (отсталость) в физическом развитии [IV степень]				Дети с низким (1-й класс) и очень низким (ниже 1-го класса) ростом, независимо от показателей массы тела и окружности грудной клетки				
Опережение в физическом развитии [V степень]				Дети в очень высоком (выше 5 класса) ростом, независимо от показателей массы тела и окружности грудной клетки				

Нәрестенің нервтік-психикалық дамуын бағалау.

- 1 айлық жасында нистагм жойылады, көздің қимылдары үйлестік болып келеді, бала ашық түсті заттарда қадағалап қарайды. Қатты дыбыс естігенде бала шошиды және көзін жыпылықтатады, құлақ салып тындайды. Күлкісі пайда болады, дыбыс шығара бастайды, ұйқысы 20 сағатқа созылады.
- 2 айлық жасында көру және есту қабілеті жақсы шоғырланған, қозғалған заттарды көзбен бақылайды, дыбыс шыққан жаққа басын бұрайды, ашық түсті заттарды көргенде соруды тоқтады. Басын көтеріп және тікесінен жақсы 1-2 минут ұстайды. Әртүрлі көңіл-күй — онымен сөйлескенде күлкімен жауап береді, үілдейді, жеңіл ойыншықтарды қолымен ұстайды.

- 3 айлық жасында басын жақсы ұстайды, шалқасынан жатып етбетіне аударылады, етбетінен жатып шынтаққа тіреліп денесын көтереді, қолдын қимылдары еркін, реттелген, заттарды ауызға тартады, ойыншықтарға қолды созады, дыуыс шыққан жаққа басын бұрайды. Анасын таний бастайды, күледі, айқайлайды, әндеткен үілдей болады, музыка жағымды көңіл-күйді қозғайды.
- 4 айлық жасында етбетінен жатып заттарға көзін тігеді, анасынын омырауын ұстайды, бөтен адамнын бетін көрсе жылаумен жауап береді, алақандарға тіреліп денесін көтереді, шалқасынан жатып етбетіне аударылады, заттарды алып ұстайды, ұзақ уақыт уілдейді, қынқылдау пайда болады.

- 5 айлық жасында анасын жақсы біледі, туысқандарын және бөтен адамдарды айырады, сеніммен заттарды қолға ұстап оларды ауызға салады, қолмен тіреуден ұстап жақсы отырады, қолдығының астынан ұстағанда аяқтарын бүкпей жақсы тұра алады, басына салынған жаялықты шешуге талпынады.
- 6 айлық жасында бала етбетінен жатып, арқасына аударылады, ұстаусыз өзі отырады, еңбектей бастайды, қолынан ұстағанда аяғына тұра алады, ойыншықпен сермелеу, қолынан түскен ойыншықты көтереді, «жасырынбаққа» ойнайды, сөздің қарапайым буындарын «ма», «ба» айта бастайды.
- 7 айлық жасында бала айнадан өз бейнесін көріп оған тартылады, түскен затты өзі көтеріп және ауызға салады, төрт аяққа тұрады, еңбектейді, өздігінен отыра алады, төсекті ұстап тізесіне тұрады, қолдығының астынан ұстағанда жақсы тұра алады, ойыншықтарды бір қолынан екінші қолына ала алады, таныс адамдарға және анасына қолды созады, сөздің буындарын бір неше рет қайтлап айтады.

- 8 айлық жасында айнада өз бейнесін таниды, керек затты көзді жүгіртіп іздейді, жаңа заззатрды көргенде қызығушылықты және таң қалуды мимика арқылы жеткізеді, өздігінен отырады және жатады, төсекті ұстап аяғына тұра алады, бір қолымен ұстап тұра алады, қол шапалақтауға талпынады, өзі жүруге талпыныс жасайды.
- 9 айлық жасында бала аталған затты іздейді, тіреусіз тұруға талпынады, екі қоланан жетектегенде жақсы жүреді, тізесіне тұра алады, вертикальді жағдайдан отыра алады, ойыншықтарды жинайды, қораптан кубиктерді шығарып алады, лақтырған заттырға көзін тігеді, қарапайым сөздерді «мама», «баба» айтады, онай тапсырманы орындайды.
- 10 айлық жасында бала өздігінен көтеріліп және тіреусіз тұра алады, бір қолынан ұстағанда тіреудің қасында жақсы жүреді, ересек адамдардың қимылдарына еліктейді, есіктерді ашып жауып алады, ойыншықты бермейді, заттарды өз сөзімен атайды, қарапайым сөздерді «мама», «баба» айтады, онай тапсырманы орындайды, жоқ дегенін түсінеді.

Бір жастын аяғына қарай бала пирамидамен ойынайды, шешінуге және киінуге талпынады, бір қолынан ұстағанда жақсы жүреді, тіреусіз бірінші жүру қадамын жасайды, алға қарай еңкейеді. Көп заттардын атауларын біледі, дене бөліктерін көрсете алады, тапсырманы орындайды, бөлек сөздерді айтады. Тәулігіне 14-16 сағаттан ұйықтайды.

- Баланың нервтік-психикалық дамуын бағалау кезінде балаларды 5 топқа бөліп қарастырамыз:
- **1 топ** 1. Балалар қалыпты дамуымен 2. Балалар дамуы мезгілінен асып тұрса А) 1 эпикриздік мезгілге – тез дамуы В) 2 эпикриздік мезгілге – жоғары дамуы 3. 2 эпикриздік мезгілден және одан көп - жоғары гармониялық дамуы

- **2 топ.** 1 эпикриздік мезгілге қалыс болса. Оның 3 дәрежесі бар:

1 дәрежесі – 1-2 көрсеткішке қалап тұрса 2 дәрежесі – 3-4 көрсеткішке қалап тұрса 3 дәрежесі – 5 көрсеткішке және одан көп қалап тұрса.

3 топ. 1. 2 эпикриздік мезгілге қалыс болса 2. Жарты көрсеткіштердің дамуы 2 эпикриздік мезгілге, екінші жартысы 1 эпикриздік мезгілге қалып тұрса – төмен гармониялық дамуы.

- **4 топ.** 1. 3 эпикриздік мезгілге қалыс болса
- **5 топ.** 1. 4-5 эпикриздік мезгілге қалыс болса